



titel	Homo's en lesbiennes op een inclusieve manier welkom heten
ondertitel	
auteur	Matthijs Haak
achtergrond	GKv
bron	OnderWeg www.onderwegonline.nl/4248-homos-en-lesbiennes-op-een-inclusieve-manier-welkom-heten
jaartal	2015
thema	

Inleiding of samenvatting inhoud

GKv-predikant Matthijs Haak pleit ervoor om homo's en lesbiennes op een inclusieve manier welkom te heten in de kerk. Welkom: of je nu een relatie hebt of niet. Welkom: aan de tafel van de Heer. Homo's én hetero's moeten volgens hem Jezusvolgers zijn: hun kruis op zich nemen, zichzelf verloochenen en Jezus volgen in lijden en opstanding.

Onderaan het artikel staat een groot aantal web- en leestips voor wie zich verder in het onderwerp homoseksualiteit wil verdiepen.

Homo's en lesbiennes op een inclusieve manier welkom heten

Homoseksualiteit is niet een beleidsnotitie op de kerkenraad, eventueel zelfs verbonden met vormen van censuur. Homoseksuele broers en zussen zouden we op een inclusieve manier welkom moeten heten in onze gemeenten. Welkom: of je nu een relatie hebt of niet. Welkom: aan de tafel van de Heer.

Wat betekent dat: homo's en lesbiennes op een inclusieve manier welkom heten? Ik wil het van vier kanten belichten.

Allereerst: er zit nog altijd een behoorlijke spanning op het onderwerp homoseksualiteit. Om de zoveel tijd laait de discussie weer op. Hoe zit het met homoseksualiteit in de kerk, in de christelijke politiek en op christelijke scholen? Ondanks de groeiende openheid blijven dat soms heftige discussies of ontstaan er ongemakkelijke, pijnlijke situaties. Het is het h-woord onder christenen.

Op zich is dat begrijpelijk. Christenen hebben tot vrij recent een traditie gekend waarin de huwelijksrelatie en de geslachtsgemeenschap voorbehouden waren aan man en vrouw. Tegelijk leven we in een tijd en cultuur waarin je seksuele identiteit wezenlijk is voor wie je bent en waarin gelijke rechten domineren.

Maar wat nu als je zelf homo of lesbienne bent? Dan ben je steeds het onderwerp van gesprek. Het gaat steeds óver jou en je seksuele oriëntatie. Als er in zulke gesprekken dan ook nog bepaalde grenzen worden gesteld, dringt zich een diepere vraag op: betreft Gods onvoorwaardelijke ja in Jezus alle mensen of is het voor homo's en lesbiennes een 'ja, áls...'?

Het komt er hierbij op aan dat de kerk laat weten dat God je allereerst accepteert zoals je bent. Naar analogie van Kolossenzen 3, waar Paulus het toen zo wezenlijke onderscheid tussen niet-Jood en Jood bagatelliseert, zegt de kerk: het doet er niet toe of je hetero of homo bent. We hebben gelukkig iets – iemand – anders om naar te kijken. We kennen elkaar in Jezus. Welkom: of je nu een relatie hebt of niet.

Conchita

In de tweede plaats doet er zich een nogal potsierlijke situatie voor onder christenen. In Schriftgetrouwe kerken is het officiële standpunt veelal dat homo's zich geliefde kinderen van God mogen weten, maar dat een exclusieve (seksuele) relatie tussen mensen van hetzelfde geslacht tegen Gods wil is. Het levensgevoel onder christenen in deze kerken laat echter iets anders zien.

Ik denk daarbij niet alleen aan het enthousiaste onthaal in orthodoxe kring van het Ierse ja tegen het homohuwelijk (zie ook [het redactioneel](#) in de *OnderWeg* van 30 mei 2015), maar nog meer aan de positieve respons van christenen toen Conchita Wurst het Songfestival won. Conchita is homoambassadeur en staat symbool voor het levensgevoel dat jij je leven moet leiden zoals jij het wilt. Conchita noemt zich 'geen man of vrouw, geen hetero of homo, geen transgender. Je moet niet een kopie van iemand willen zijn, je moet jezelf zijn' (*de Volkskrant*, 12 mei 2014).

Het verschil tussen standpunt en levensgevoel onder christenen spoort niet met de overtuiging dat leer en leven in de Heer aan elkaar verbonden zijn. Dat moet ons helder worden, want dat besef is wezenlijker dan een bepaald standpunt. Dat laatste komt (later) wel.

Stereotiep

In de derde plaats is verdere groei nodig in het lezen van de Bijbel 'met alle heiligen' (Efeziërs 3:18). Dat helpt bij het ontdekken en tegengaan van blinde vlekken. Wat dit voor het kerkelijke debat betekent, komt hieronder aan de orde. Eerst wil ik kort ingaan op het populaire boek *Verscheurd* van een homochristen, Justin Lee.

Dit document is gedownload van <http://www.homoindekerk.nl>

Lee is oprichter en directeur van het Gay Christian Network (GCN), een non-profitorganisatie die het gesprek over homoseksualiteit en het christelijke geloof wil bevorderen. Op een indringende manier beschrijft hij hoe een ongezonde kerkelijke omgang met homoseksualiteit tot de meest absurde, onchristelijke en homodiscriminerende situaties leidt.

Lee dwingt respect af door zijn eerlijke en vasthoudende gedrag en zijn zoektocht naar Gods wil met zijn leven. Hij helpt zijn lezers om een aantal dilemma's rondom bekende Bijbelteksten over homoseksualiteit scherper te krijgen. Maar daarbij kijkt hij zo sterk vanuit zijn vraagstelling (wat zegt de Bijbel over homoseksualiteit?) dat hij iets negeert wat minstens even belangrijk is.

Wanneer Lee namelijk alle Bijbelteksten over homoseksualiteit is nagegaan, komt hij tot de conclusie dat hij niet kan kiezen wat de juiste weg is. Lee kan, zo zegt hij, alle Bijbelteksten zowel gebruiken om aan te voeren dat je als homo een relatie kunt aangaan als omgekeerd. Op dat spannende punt aangekomen, 'vergeet' hij de meest voor de hand liggende vraag te stellen: wat betekent het dat de Bijbel overal de exclusieve (seksuele) relatie tussen man en vrouw aanwijst? En op welke manier belicht die relatie de Bijbelteksten die zich tegen homoseksueel geslachtsverkeer uitspreken?

Wie met alle heiligen de Bijbel leest, kan deze vraag niet uit de weg gaan. Lee doet dat wel. Hij maakt het punt breder door erop te wijzen dat er zo veel lastige dilemma's zijn in de Bijbel. Met behulp van een wat verouderd, stereotiep beeld van de Farizeeën maakt Lee een onderscheid tussen wat hij noemt de letter en de geest van de wet. De Farizeeën zouden, net als heel wat kerken van vandaag, voor het eerste gaan, terwijl Jezus de tweede weg aanwijst.

Lee vindt uiteindelijk een principe dat belangrijker is dan alle dilemma's: de liefde (*agapè*). Wie in de liefde leeft, leeft volgens de diepste wet van God. Zo'n leven kan geen zonde zijn. Op grond daarvan is een homorelatie waarin Jezus centraal staat volgens Lee een begaanbare weg. En hoewel Lee ook de weg aanwijst van het niet aangaan van een relatie, lijkt dat vooral een tussenfase te zijn. Hij lijkt te suggereren dat onthouding een fase is voor homo's die anders last hebben van gewetensbezwaren. Maar wie écht goed leest of gelooft, zou beter kunnen weten, zo klinkt er tussen de regels door.

De populariteit van Lee doet vermoeden dat de weg van het niet aangaan van een homorelatie onder (westerse) christenen een doodlopende aan het worden is. Maar hoe behulpzaam Lee's boek op sommige punten ook is, zijn Bijbelse basis is te zwak. Laat je je op deze manier niet te veel bepalen door je eigen dilemma's bij het lezen van de Bijbel?

Om verder te komen in deze vragen, is het allereerst nodig om elkaar ongewapend te ontmoeten, om met alle heiligen avondmaal te vieren en te bidden om verdere wijsheid en onderscheidingsvermogen.

Uniek

Het vierde punt vind ik het belangrijkste. Dat is dat Schriftgetrouwe kerken verder komen in hun denken en onderscheiden. Hoe komt het toch dat zo veel homo's en lesbiennes de kerk de rug toekeren of verkassen naar andere kerken? En waarom juichen christenen met Conchita of het Ierse ja mee?

Het is aan de kerk om de verbinding tussen leer en leven te leggen. De kerk doet dat vaak en op heel veel terreinen, maar lang niet altijd als het over homoseksualiteit gaat. Dat lijkt mij de blinde vlek van de kerk. Zij heeft daarin het gesprek met homo's en lesbiennes nodig, en de moed om van daaruit naar de Bijbel te kijken.

Een duidelijk voorbeeld hoe kerkelijke redeneringen over homoseksualiteit nogal eens gaan, trof ik laatst aan in *Christianity Today* (18 november 2014). De vraag kwam aan bod hoe het komt dat christenen van vandaag de minderwaardige positie van vrouwen of slaven niet accepteren, terwijl dat in de Bijbel wel gebeurt. De schrijver noemde een aantal bekende Bijbelteksten waaruit zou blijken dat in de Bijbel al een beweging op gang werd gebracht die tot de ons nu bekende gelijkwaardige posities heeft geleid. Maar, zo zegt het artikel dan, de Bijbel doet zoiets inzake homoseksualiteit helemaal niet.

Dit document is gedownload van <http://www.homoindekerk.nl>

Hier wil ik twee dingen tegenin brengen. Allereerst lijkt het me zeer de vraag of je de gelijkwaardigheid van slaven en vrouwen zomaar kunt loskoppelen van de gelijkwaardigheid van homo's. Het gaat immers om de onderliggende beweging van gelijkheid en vrijheid voor állen.

Daarbij vind ik de gedachte overtuigend dat homoseksualiteit zoals wij dat vandaag kennen waarschijnlijk uniek is. Het is een verschijnsel dat meekomt met de moderniteit, waarin ieder zichzelf beleeft als een op zichzelf staand individu (zie bijvoorbeeld Ad de Bruijne in *Open en kwetsbaar*). Dat maakt dat het nauw komt of en hoe je Bijbelse voorschriften over homoseksualiteit kunt toepassen op christelijke homorelaties van vandaag. Zo bekeken levert iemand als Justin Lee een sterke bijdrage, omdat hij het dilemma inzichtelijk maakt dat deze Bijbelse voorschriften niet direct de weg wijzen.

Nog veel beter stelt James V. Brownson dit dilemma aan de orde in zijn studie *Bible, Gender, Sexuality* (2013). Brownson gaat alle bekende Bijbelteksten over homoseksualiteit langs en bespreekt daarbij ook de overal in de Bijbel aanwezige man-vrouwrelatie. Hij komt tot de conclusie dat de morele motivering die ten grondslag ligt aan de negatieve benadering van homoseksuele activiteiten niet direct van toepassing is op homoseksuele relaties van liefde en trouw. Deze christenen zijn heel hard nodig om te voorkomen dat de kerk vastloopt in een te eenzijdige manier van Bijbellezen.

Tijdens dit debat is het zaak dat we elkaar zonder meer accepteren als volwaardige broers en zussen van de gemeente. Ik vind dat er te veel ruis op de lijn zit. Kunnen we homo's en lesbiennes iets anders vragen dan we hetero's, singles of wie dan ook maar vragen: volg je Jezus?

Oerknal

Mijn tweede reactie op de opmerking dat de Bijbel geen proces van gelijkheid op gang brengt rond homoseksualiteit, is dit: de Heer heeft iets gedaan wat veel groter is dan gelijkheid voor slaven en vrouwen. En dat grotere raakt aan het onderwerp homoseksualiteit.

Hoewel Lee in *Verscheurd* ook de weg aanwijst van het niet aangaan van een relatie, lijkt dat vooral een tussenfase te zijn.

Homoseksualiteit wordt weleens ongeordende liefde genoemd. Maar heel de beweging die Jezus op gang bracht, is ongeordend. In een maatschappij waarin het huwelijk essentieel is, zegt de Heer dat trouwen door zijn komst niet meer aan de orde is (Matteüs 22). En wanneer Jezus opstaat uit de dood, zijn vrouwen – die toen niet golden als getuigen – de eerste getuigen.

In Jezus wordt het verschil tussen man en vrouw (Galaten 3) en zelfs het uiterst wezenlijke verschil tussen Joden en niet-Joden (Kolossenzen 3) gerelativeerd. In Jezus krijgen mannen, de heertjes van die tijd, opdrachten van de Heer met het oog op hun trouwrelatie (Efeziërs 5). En nog erger: heren en slaven zitten in de gemeente van de Heer aan één en dezelfde avondmaalstafel.

Hoor ook hoe Paulus en Jakobus tekeergaan wanneer maatschappelijke verschillen domineren in de gemeente! En dan die christelijke samenkomsten: die vinden niet plaats in gewijde omgevingen (tempels), maar gewoon aan huis. En Jan en alleman verrichten taken.

Jezus zet alle verhoudingen, ordeningen, structuren, rangen en standen op de kop en naar zijn hand. De enige orde die telt, is het geloof in Hem. Wat moet dit evangelie onvoorstelbaar uniek, alles doorbrekend en zeker ook ongeordend hebben aangevoeld. Het wantrouwen van de wereld ten opzichte van christenen ontstond niet voor niets.

Jezus is de oerknal die onze westerse cultuur diepgaand heeft beïnvloed met zijn bevrijdende en gelijkwaardige evangelie. Wie kijkt er in deze Jezus ook maar op van een discussie over ongeordende liefde? Waar Jezus' liefde woont, daar gebiedt de Heer zijn zegen. Over verschillen tussen homo's en hetero's hoeft je je in deze Heer niet druk te maken.

Kruisdragen

Dit document is gedownload van <http://www.homoindekerk.nl>

In dit artikel is geen ruimte om in te gaan op de vraag hoe hetero- en homoseksuele relaties zich tot elkaar verhouden. Maar de diverse punten die ik hierboven heb genoemd, geven voldoende aanleiding om ieder die Jezus volgt zonder meer en van harte welkom te heten in (alles van) de gemeente.

Twee dingen zijn daarbij nog van belang. In de eerste plaats dat naast ruimte voor homoseksuele relaties evengoed de levensstijl waarin homo's en lesbiennes geen relaties aangaan blijvend wordt hooggehouden. Bijbelse aanwijzingen en blijvende verbondenheid met veel andere (niet-westerse) kerken vragen daarom.

Het tweede gaat over de vraag wat een Jezusvolger is. Dat is iemand die zijn kruis op zich neemt, zichzelf verloochent en Jezus volgt in lijden en opstanding (Matteüs 16). In de discussie over homoseksualiteit klinken soms ondertonen door dat God jouw geluk of bloei toch niet zou willen tegengaan. En zo wordt de Bijbel vervolgens ook gelezen. Dat is niet christelijk. Even onchristelijk trouwens als de gedachte dat getrouwde hetero's die zich niet kunnen voorstellen dat God wil dat ze ongelukkig zijn, maar moeten scheiden. Ook wat dit betreft mogen homo's en lesbiennes niet apart behandeld worden. Welkom is wie op de weg van het evangelie Jezus in het (on)geordende volgt!

Dit artikel is gebaseerd op een [blogpost](#) uit het najaar van 2014.

Webtips

- www.homoindekerk.nl
Website van GKv en NGK met veel portretten, preken, boekrecensies, toespraken en kerkelijke rapporten en besluiten.
- www.verscheurd.nl
Website in de lijn van het boek van Justin Lee, *Verscheurd*.
- www.youtube.com
Op YouTube staan toespraken, interviews en debatten van/met Tim Keller, Tom Wright, Matthew Vines en Steve Chalke. Gebruik als zoekwoorden hun naam en 'gay'.
- www.contrario.nl
Organisatie van en voor homoseksuelen, veelal vanuit de kleine gereformeerde kerken.
- bit.ly/1CaNaQs
Kijk onder '28e jaargang nr. 5 (mei 2014)' voor een uitgebreid themanummer van *Kontekstueel*, belijdend, eigentijds gereformeerd tijdschrift in de PKN, over homoseksualiteit en de kerk.
- www.onderwegonline.nl/web-en-leestips
Download hier het *Opbouw*-dossier over homoseksualiteit, met alle sinds 1973 in *Opbouw* verschenen artikelen over homoseksualiteit.

Leestips

- Ad de Bruijne (red.), *Open en kwetsbaar. Christelijk debat over homoseksualiteit*, Barneveld (De Vuurbaak), 2012.
- Ad Prosman, *Homoseksualiteit tussen Bijbel en actualiteit*, Heerenveen (Groen), 2013.
- Justin Lee, *Verscheurd*, Amsterdam (Ark Media), 2014. (Binnenkort verschijnt een herdruk van het boek.)
- Herman van Wijngaarden, *Oké, ik ben dus homo*, Zoetermeer (Jes!), 2013.
- Maarten van Loon, *In liefde en trouw? Een studie naar homoseksuele relaties in de christelijke gemeente vanuit Romeinen 1*, Barneveld (De Vuurbaak), 2012.

Dit document is gedownload van <http://www.homoindekerk.nl>

- Ruard Ganzevoort en Erik Olsman, *Adam en Evert*, Utrecht (Ten Have), 2011.
- Jan Mudde, *Je weg vinden. Werkboek christelijke levensstijl anno 2000*, Zoetermeer (Boekencentrum), 1998.